

1972 AUG 23

384-2

Magyar Hírlap

Valakit keresem. Mogorva öregasszonyt, akit a sors hálátlan gyerekekkel, perlekédő házmesternével, örökké eldugult konyhai vízcappal vert meg. Már jártam nála, vagy egy esztendeje, Lenin körüli szoba-konyhás udvari lakásában. Gyánútlanul befordultam a kapun.

— Uramfia! — mondanám, ha meseíró lennék, de mivel az a dolgom, hogy a valóságot szedjem mondatokba, így csak a tények pusztá leírásával folytathatom. Az az udvar, amely fölé négy emelet körfolyosója úgy nehezedett, mint valamely átok, mert az elengedhetlent, a napfényt és a levegőt rekesztette ki onnan, most úgyszólván fényárban úszott. Ha nem is a napfénytől, de a neonvilágítástól. A szürke, köves udvar, ahol régebben a lefolyó szögletén kopott szőrű macskák rágódtak valamin, s ahol egy árva leánder poros levelei árulkodtak a naponkénti porolásról, az udvar, amelyet gyászos falak öleltek körül, mindössze néhány szép emléket őrizve, hogy „Karcsi szereti Jutkát” és „A legjobb zenekar a Bergendi”, ez a szerencsétlen és unalmas udvar most úgy festett, mintha valami vásári forgatagba tévedt volna az ember. Cipőüzlet, szabóság, kötöde; színes portálók, villogó feliratok, fénypöttyöket kergető mozgóreklámok. A múltkor még kelkáposztaszagot árasztó konyhák közelében pedig német szó, magyar alkudozás, kedves lenygel csacsogás.

Maszek paradicsom — gondoltam a látványt elismerve, egylőre mindenféle indulat nélkül.

Jártomban-keltemben hamarosan rájöttem, hogy a város kereskedelmi-

Boltok a „föld alatt”

leg legforgalmasabb pontjain, a Belvárosban és a körúton nemcsak az udvarok virágzanak így ki, hanem egy föld alatti világ van bontakozóban. Ha líraian akar-nám kifejezni magam: élet költözött a pincébe és az óvóhelyekre. Az óvóhelyek barátságosan szélesre tárt kapuin halványan, de lemoshatatlanul még ott a régi felirat: ám mögötte üzletek húzódnak meg. Divatáruboltok, bizsujavítók, bőrhalmi árudák. Övek, csatok, gombok, cipők, minisortok, maximellények, ruhák, kalapok, kesztyűk, sálak, nyakravalók, fülrevalók, semmiresevalók...

Jártam olyan óvóhelyen (most nem háborús élményeim következnek), ahol egyik üzlet a másikat érte. Előbb egy nyakkendős kínálta a portékáját, közvetlenül a szenespince mellett, aztán egy divatárus következett, színes, virágos tapétával, divatlapmodern bútorokkal, ötletes dekorációjával. Árukészlete rojtos aljú borszoknyától fekete cilinderig ívelt. És szólt a magnó, ott, az óvóhelyen, bőróvek és nyakravaló bizsuk között. Beatmuzsika a pincelejáró végében.

A Régiposta utcában egy ősz úr — egyetemi magántanárnak is nézhetné bárki — bizsujavítót tart fenn, ugyan-csak a néhai óvóhelyen. Eltört brossok, elszakadt gyöngysorok a „páciensei”. Mindjárt hozzátesszem: a föld alatti világ ügyes és leleményes kereskedői között ő, illetőleg az effajta maszkek bolt a rokon-szenves és hasznos. Ő ugyanis olyasmit csinál, amire a lakosságnak szüksége van,

ugyanakkor állami üzlet nem foglalkozik vele. A látványos, és olykor mulatságos udvar-pince üzletek legfeljebb az áruvá-lasztékot színesítik — jelentéktelen meny-nyiseggel —, a lakosság igazi érdekeit azonban többnyire nem szolgálják.

Egy szoba-konyhás cipőkészítőhöz (de-hogy egyhez, legalább négyhez!) betér-tem azzal, hogy egy divatjamúlt cipőm-mel ezt meg azt kellene csinálni. „*Nem foglalkozunk ilyesmivel*” — válaszolták olyan egyöntetűen, mintha összetanultak volna. Ugyanígy jártam övvel, retiküllel. Abban a pillanatban, amikor nem vásá-rolni szeretne az ember, hanem valamifé-le javítási, alakítási munkát, a szívélyes mosoly úgy leolvad az arcukról, mintha letörölték volna. Egyáltalán, a legritkább esetben találkoztam a „*készítővel*” — ezek az iparengedélyek ugyanis arra szólnak, hogy a maguk készíttette cipő-tás-kát-övet *árusítsák*. Megbízott nagyma-mák, odarendelt nagylányok, fodrásztól jött feleségek fogadják a vásárlót, s az üzletben kapható holmik eladásán kívül semmihez sem értenek. Nincs is senki a boltban, aki a szakmához értene.

Egy ismerősöm bőróvet vásárolt az egyik ilyen föld alatti „labirintusban”. Néhány nap múlva visszavitte, hogy vág-janak le egy darabot belőle, mert túlsá-gosan hosszú. Alkudozás, rábeszélés után, további forintot ellenében tudta csak rá-venni a kisiparost, hogy a maga készíttette holmihoz hozzányúljon.

A lakosságnak több iparosra — és nem több kereskedőre lenne szüksége.

Halasi Mária